

הגדון : תכנית 3700 – צפון - מערב תל-אביב

1. על רקע הליכי הערעור המתקיימים בפניכם בימים אלה בעניין תכנית 3700 ובהמשך לפניית עו"ד גלית סמואל ו"פורום תושבים למען טבע עירוני ואיכות הסביבה", אשר הגישו ערעור על התכנית לנוכח הפגיעה הקשה הצפויה לערכי הטבע והנוף של רכס הכורכר בתחום התכנית, הנני מתכבד להפנות אליכם מכתב זה, אשר יצורף לערר האמור.
2. איזור רכס הכורכר וחוף-הים בין חוף תל-ברוך להרצליה, הינו חלק מרכס הכורכר המשתרע לאורך חוף הים-התיכון, בעיקר בין תל אביב לחוף הכרמל. הכורכר הינו צירוף של חול וגיר שנוצר בתהליכים שנמשכו אלפי שנים. העליות והירידות של פני הים יצרו שורה של רכסים מקבילים לחוף עם עמקי אורך בין רכס כורכר למשנהו. הרכס הקרוב ביותר לחוף מתרומם במקומות שונים, כמו בחוף הילטון בתל אביב ובין חוף תל ברוך להרצליה לרום עשרות מטרים.
3. מה החשיבות של רכס הכורכר? על פניו מתפתח טיפוס מיוחד של צמחים, המותאם לצירוף של טיפוס הקרקע הזה עם רוחות הים ורסס המלח הבא ממנו. חלק ממיני הצמחים האלה הם אנדמיים, כלומר מצויים רק שם ולא במקום אחר בארץ או בעולם. בין הצמחים הללו מתפתח גם עולם חי ייחודי: מינים של חרקים – כמו חיפושיות ופרפרים, מינים של זוחלים – לטאות וחומטים וביניהם הזוחל הגדול, כוח, שכמעט נכחד לגמרי, יונקים, משועלים ועד מכרסמים קטנים, שביניהם יש מינים אנדמיים.
4. נופי הכורכר הללו, על צמחייהם ובעלי-החיים הייחודיים, ובכלל זה רכס הכורכר בין חוף תל-אביב, צפויים להעלם כתוצאה מתכניות בינוי ופיתוח, וביניהם תכנית 3700 במתכונתה הנוכחית, כפי שאפרט בהמשך.
5. גבעות כורכר אלה, שאינן מתאימות לחקלאות, נותרו במשך מאות שנים ללא פגיעה בידי אדם. עכשיו הן לב הארץ, והפיתוח הנמרץ של עשרות השנים האחרונות נוגס בהן. אם לא תהיה היחלצות להציל את מה שנותר יבוא הקץ על חלק משמעותי של נוף הארץ.
6. יש עוד פן אחד לבעיה: לאורך החוף הולכת ונוצרת מגלופוליס, שתחבר את כל הערים והישובים מאשקלון עד נהריה לעיר אחת, ארוכה וחסרת אופי. עדיין אפשר לעצור את התהליך שיותיר את מיליוני התושבים ואת מאות אלפי הילדים ללא קשר אל הנוף ואל הטבע: נותרו קטעים לא מבוזבזים, כמו חולות אשדוד ופארק השרון בין חדרה לנתניה שיעצרו את התהליך הזה.
7. קטע הרכס שבין חוף תל-ברוך להרצליה הוא האחרון במרכז הארץ, בין פלמ"חים להרצליה, שטרם עבר ובינוי ופיתוח ונשאר במצב כמעט ראשוני, ולפיכך ישנה חשיבות עליונה לשמרו במצבו הטבעי, בהיותו נכס טבע ייחודי לנו ולדורות הבאים.
8. חוק שמירת הסביבה החופית, שנחקק בשנת 2004, קובע איסור בנייה בשטח המשתרע מחוף הים מערבה עד מרחק של 300 מטרים. חוק הזה יכול להציל את רכס הכורכר בקטע הזה ולהותיר אותו חי ופיתוח לציבור.
9. ואולם, תכנית 3700 - צפון-מערב תל-אביב, כוללת בנייה רבתי בתוך התחום של 300 המטרים מקו המים, שכוללת סלילת כביש חדש, מערבית לכביש הקיים, בנייה של אלפי יחידות דיור בחלק המרכזי והמזרחי של הרכס, הקמת חניוני-ענק תת-קרקעיים ועל-קרקעיים, מבני פיתוח ושירותים ופארק אינטנסיבי על חלק המערבי של הרכס. הבינוי והפיתוח המתוכננים יסכנו את קיומו של איזור הרכס וימיטו כלייה על המערכות הטבעיות וערכי החי והצומח הייחודיים המאפיינים אותו.

10. בעקבות פגישות שהיו לי עם פעילי "פורום תושבים למען טבע עירוני ואיכות הסביבה" וביקור שערכתי בשטח הרכס עצמו, ולאחר שהתעדכנתי בפרטי תכנית 3700, השתכנעתי כי התכנית במתכונתה הנוכחית פוגעת פגיעה אנושה בערכי הטבע והנוף של הרכס וכי יש לערוך בה שינויים משמעותיים בכדי להציל שטח ייחודי למען הציבור ולמען העיר תל אביב.

11. מה יש לעשות כדי להציל את הרכס? ראשית, יש כיום כביש מקביל לחוף הים, במרחק 300 מ' מן החוף (כביש 2040) ולפיכך אין לסלול כביש חדש בינו לבין החוף. שנית, את כל הפיתוח והמתקנים האמורים לקום על פי התכנית (בניינים, חניונים, מרכזי פיתוח, ועוד) יש להקים ממזרח לכביש הקיים, ויש שם שטח מספיק לשם כך. שלישית, לאור פינויו הצפוי של שדה דב, על-פי הסכמים שנחתמו לאחרונה, ובמידה וקיים לחץ לבנייה נוספת באיזור, יש לרכז את הבנייה בתחום שדה התעופה שיפונה, מזרעם לחוף תל-ברוך.

12. לאיזור רכס הכורכר בין חוף תל-ברוך לגבול תל-אביב-הרצליה אין תחליף מבחינת העיר תל-אביב, ושום בניינים, חניונים, פארקים אינטנסיביים שיוקמו בו לא ישוו בהפסד, שאין לו תמורה. עם כל הכבוד לתכניות ישנות מאושרות, דאינו כבר מה קורה לתכניות כאלה, כאשר ממשים אותן בלי לשים לב לתמורות שהתחוללו בינתיים. צריך להשאיר את השטח הזה כשטח טבעי, ללא בינוי ופיתוח, לתל-אביב של היום ולדורות הבאים.

בכבוד רב ובברכה,

אזכיק גל
עזריה אלון